

ЗЕЛЕНИЙ ФОКУС ДЛЯ “МОЛОДІЖНОЇ СТОЛИЦІ ЄВРОПИ” У ЛЬВОВІ: МІСІЯ — ПОЧУТИ ГРОМАДСЬКІСТЬ

[ЄЗК](#), [Зміна клімату](#), [Міста і регіони](#)

Поки українці відважно протистоять російській агресії, Європа також розгортає важливу боротьбу — проти кліматичної зміни. Стратегія “наступу” визначається Європейським зеленим курсом (ЄЗК), спрямованим на сталий зелений перехід до кліматичної нейтральності континенту до 2050 року. Неодноразово Україна на найвищому політичному рівні заявила про бажання стати частиною ЄЗК. І попри те, що нова реальність, пов’язана із повномасштабним вторгненням, внесла корективи у плани державних інституцій, позитивні наслідки трансформації політики у дружньому до клімату напрямку можна помічати на прикладі громад – запроваджені зміни покращують безпеку, зайнятість та якість життя їх мешканців.

ЄЗК – це унікальний шанс для молоді, яка робить свій внесок у створення більш сталого майбутнього. Молоді люди можуть отримати доступ до нових можливостей, розвинути свої вміння та знання у темі “зеленого переходу”. Враховуючи те, що Львів є тиловою громадою з великим потенціалом до активізації молоді у впровадженні зелених змін, а також те, що у змаганнях за титул “Молодіжної столиці Європи” команда промовляла від імені усіх українських міст, “зелені цінності” можуть стати однією з ідентичностей “Молодіжної столиці Європи 2025” (далі – МСЕ). Детальніше про те, як це це втілити у життя – у матеріалі ГО “Плато”.

Дослідження [U-Report](#) стверджує, що 76,3% молоді відчувають особисту відповідальність за боротьбу зі зміною клімату, але при цьому 19,1% опитаних не долучаються до екологічних ініціатив, оскільки не вірять, що здатні на щось вплинути. Щоб привернути увагу до цієї проблеми наприкінці серпня 2023 року у [просторі міського садівництва та городництва “Розсадник”](#) відбувся дводенний інтенсив для молоді “Школа зеленого лідерства”. У межах програми учасники заходу досліджували локальні екопроблеми та стратегічні документи, спрямовані на їх вирішення, знайомилися зі структурою Львівської міської ради та важливими стейкхолдерами, обговорювали зелені кейси та інструменти громадської участі. Окремий модуль заходу був присвячений титулу “Молодіжна столиця Європи 2025”. Зокрема, учасники провели брейншторм-сесію на тему “зеленого курсу” для підготовки та проведення заходів у межах статусу.

Учасники “Школи зеленого лідерства у “Розсаднику”. Фото – ГО “Плато”

ГО “Плато” систематизувала запропоновані ідеї у перелік рекомендацій, звернулася із ними до органів місцевого самоврядування та ділиться із широкою громадськістю.

Надвilenість та стратегія

“Маємо унікальну нагоду та сподіваємося, що міські інституції візьмуть на себе відповідальність за формування зелених цінностей у покоління молоді. Але цього не відбудеться без зростання обізнаності команди Офісу МСЕ щодо довкіллевих викликів, актуальних для Львівської громади та можливостей залучення молоді до ефективного реагування на ці виклики” – коментує ситуацію координаторка проєктів ГО “Плато” Анжеліка Зозуля.

Відтак, на думку експертки, для досягнення цієї мети екологічна тематика має з’явитися на горизонті стратегічного та операційного планування Офісу, потрібно дослідити релевантні статистичні дані Львівської громади, добрі практики українських та закордонних громад (у тому числі досвід міст, що у попередні роки мали статус МСЕ та працювали над схожими цілями залучення).

Урізноманітнення тематик і форматів “зеленого волонтерства”

Допомогти на цьому шляху має запитання “Як зробити зелене волонтерство інклюзивним у широкому розумінні цього слова?”. Попри стереотипні уявлення, що “еко” – це про акції прибирання сміття та висаджування дерев, є численні альтернативні варіанти залучення молоді до зеленого волонтерства як наживо, так і онлайн.

Розробка інтерактивного кліматичного маршруту, допомога у інвентаризації зелених насаджень міським садівникам, проведення екологічного молодіжного обміну, створення [природоорієнтованих рішень](#) у громадських просторах, написання тематичних статей до української Вікіпедії – тільки незначна частина пропонує активностей, які, серед іншого, можна імплементувати у систему формальної та неформальної освіти громади, а також поєднувати з іншими напрямками: культурою, спортом, технологіями, громадською участю тощо.

Анжеліка Зозуля ділиться: *“Надихаючим для нашої команди є приклад Любліна, який приймає “Молодіжну столицю Європи” цього року. Впродовж літа [Fundacja Krajobrazy](#) проводила низку просвітницьких заходів на тему раціонального використання природних ресурсів, міської екосистеми та взаємозв’язків, розбудовуючи молодіжні сади із максимальною включеністю молоді”.*

Створення міської хаші на підтримку біорізноманіття із залученням молоді. Фото – Fundacja Krajobrazy

Зменшення вуглецевого сліду подій

Передбачаючи, що у межах МСЄ проводитимуться десятки різноманітних заходів, місту, як замовнику послуг з їх організації, запропоновано розробити “зелений чек-лист”, що включав би у себе огляд найважливіших факторів, які потрібно враховувати при здійсненні публічних закупівель.

Логістика. Обираючи місце для проведення заходу, слід віддавати перевагу тим локаціям, куди легко дістатися пішки, громадським транспортом, або на велосипеді. Якщо обране місце все ж є віддаленим – закладати організацію спільних трансферів, спонукати учасників до спільних поїздок на авто.

Постачальники послуг / товарів. Обираючи підрядників, що надають послуги або забезпечують заходи товарами, слід надавати перевагу локальним підприємцям. Це дозволить скоротити кількість транспортних операцій, навантаження на довкілля, а також стане вагомим внеском задля підтримки локальної економіки.

Рекламні матеріали. Плануючи виробництво брендovаних матеріалів, слід добре обґрунтувати їх необхідність та замовляти той наклад продукції, що відповідає кількості учасників заходу; завжди, коли це можливо використовувати матеріали, які можна використати повторно та / або здати на переробку.

Співпраці. Формуючи мапу партнерів з числа бізнесу, бажано відмовитися від співпраці з компаніями-забрудниками навколишнього середовища та бізнесами, відомими участю у грінвошингових кампаніях.

Харчування. Замовляючи меню, слід включати до нього веганські / вегетаріанські опції, а у випадку, коли йдеться про організацію екоподії – замовляти суто веганське меню. Замовляти таку кількість їжі, що відповідає кількості учасників. Надлишок порцій передавати до [продовольчого банку “Тарілка”](#), де з нього сформують соціальні пакети для потребуючих.

Зобов’язати надавача послуг з харчування відсортовувати залишки органіки та передавати їх на міську станцію переробки органічних відходів, якою опікується [ЛКП “Зелене місто”](#).

Молодь під час екскурсії на міську станцію переробки органічних відходів у межах “Екодизайнотону”. Фото – ГО “Плато”

Заохочувати учасників заходів відвідувати події із власним багаторазовим горням. Встановити таку пріоритетність у використанні посуду для надавачів послуг з організації харчування: багаторазовий посуд (у тому числі депозитарна форма користування), біорозкладний одноразовий посуд (у виключних ситуаціях).

Сортування відходів. Плануючи подію, слід прагнути до неутворення або принаймні мінімізації відходів, сприяти поширенню культури роздільного збору відходів, забезпеченню їх передачі на переробку.

Енергоефективність. Обираючи місце для проведення заходу, слід брати до уваги спроможність локації забезпечити подію енергоефективними пристроями, можливість раціоналізувати витрати, пов'язані з електроенергією, водопостачанням, кліматизацією. Також можна розглянути можливість використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячні панелі. Якщо сезон та формат події дозволяє – рекомендується проведення заходів просто неба у міських парках, громадських просторах.

Презентація книги "Мрія про Антарктиду" Маркіяна Прохаська у просторі "Розсадник". Фото - ГО "Плато"

Інформування. За умови дотримання вищенаведених рекомендацій, має сенс створювати на локаціях екологічні куточки – інформаційні пункти, де волонтери-консультанти могли б ділитися інформацією про зелений порядок денний для молоді, поширювати просвітницькі матеріали, мотивувати інших ставати екосвідомішими, розігрувати заохочення тощо.

"На перший погляд, ці пропозиції можуть видатися радикальними, однак кожен з цих пунктів ми апробували на власному досвіді, зокрема, організовуючи події у просторі міського садівництва та городництва "Розсадник". Зворотний зв'язок від наших відвідувачів – позитивний. Ідучи з події учасники забирають із собою гарний настрій та як мінімум краплинку гордості за незмарновані ресурси" – ділиться прикладом Анжеліка Зозуля.

not easy but move!

"Нелегко, але рухайся!" – саме під таким гаслом у Львові проводимуть заходи МСЄ. У "Плато" говорять, що адвокувати зелені питання у громаді ніколи не було легко та звертають увагу, що втілення рекомендацій у життя неможливе без орієнтованої на зелені цінності команди. Робочим сценарієм виглядає той, за якого у структурі Офісу МСЄ та Молодіжної ради Львова з'являється "екологічне крило" та (не)офіційний еколідер. У своїй діяльності така команда могла б розраховувати на менторську підтримку екологічних громадських об'єднань, представлених

у Львові, профільного академічного середовища, а також громадської ради при Управлінні екології та природних ресурсів ЛМР.

Беручи до уваги довкіллевий фокус, команда Офісу МСЕ може зробити вагомий внесок для молодіжного екопросвітництва на рівні громади, заявити про прагнення української молоді до європейської інтеграції із врахуванням зелених цінностей, а може й наблизить Львів до нової амбітної цілі – Зеленої столиці Європи.

Публікація підготовлена ГО "Плато" в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст публікації є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.